

Čís. 5619.

Spreneveru úrokov možno vinníkovi pričítať k vine len pokiaľ úroky skutočne prijal a pre seba podržal; neľze považovať za spreneverené úroky z opozdenia, obžalovaným v skutočnosti neprijaté, ale počítané mu k ľarche ako náhrada škody za opozdené plnenie.

Súdom menovaný správca konkurznej podstaty nie je verejným úradníkom v smysle § 461 tr. zák.

(Rozh. zo dňa 3. júna 1936, Zm III 201/36.)

N a j v y š š í s ú d v trestnej veci proti Dr. J. T., obžalovanému zo zločinu podľa § 462 tr. z., vyhovel čiastočne zmätočnej sťažnosti verejného žalobcu, zrušil rozsudok odvolacieho súdu z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, č. 1 a) tr. p. a uznal obžalovaného Dr. J. T. vinným zločinom pokračujúcej sprenevery podľa § 355, 356 tr. z. v znení tr. nov. z r. 1929, ktorý spáchal tak, že ako správca konkurznej podstaty firmy »C.« od roku 1924 do roku 1932 čiastku 104.778 Kč, ktorú pre konkurznú podstatu obdržal, prez viaceré súdne vyzvanie ani veriteľom nevyplatil, ani do súdneho depozitu nesložil, ale pre seba ponechal a na svoje ciele spotreboval.

Z d ô v o d o v :

Verejný žalobca ohlásil a previedol zmätočnú sťažnosť z dôvodu § 385, č. 1 a) tr. p., s ktorou generálna prokuratúra prejavila súhlas. Zmätočná sťažnosť je základná, pokiaľ dovodzuje trestnosť zistenej činnosti obžalovaného.

Obžalovaný bol usnesením krajského súdu zo dňa 26. marca 1923 menovaný správcom konkurznej podstaty firmy »C.« a jako správca konkurznej podstaty pôsobil do roku 1934. Po speňažení podstaty podľa zápisnice o zasadnutí konkurzného výboru zo dňa 26. októbra 1932 predostrel vyúčtovanie, podľa ktorého príjmy konkurznej podstaty boli s medzičasnými úrokami účtované čiastkou 224.391 Kč 78 h. — — — Obžalovaný bol konkurzným komisárom vyzvaný, aby rozdelil medzi veriteľov konkurzu 109.934 Kč 45 h miesto ním navrhovaných 25.700 Kč. Obžalovaný však peniaze pred zahájením trestného pokračovania prez viaceré vyzvanie ani veriteľom nevyplatil, ani do súdneho depozitu nesložil. Vrchný súd zreteľne vychádzal zo skutočnosti, ktorá má sa takto považovať za zistenú, že pred súdnym určením odmeny obžalovaný celú inkriminovanú čiastku pre seba upotrebil; pri tom prijal len obranu obžalovaného, že mal k dispozícii čiastku 25.700 Kč, ktorú pôvodne navrhoval k rozdeleniu. Je konečne zistené, že škoda bola po zahájení trestného pokračovania úplne nahradená.

Po objektívnej stránke je bezpochybné, že peniaze, ktoré obžalovaný prijal ako správca konkurznej podstaty, náležaly tejto podstate a mali byť podľa súdom schváleného rozvrhu použité v prospech podstaty, takže obžalovaný obdržal tieto peniaze — tedy cudziu vec movitú — k určitému

jemu známemu účelu a nemal tedy práva upotrebiť ich na iné účele, než pre ktoré ich obdržal.

Keď tedy obžalovaný na miesto pre tieto účele týchto peňazí upotrebil pre seba, je tým po objektívnej stránke založená skutková náležitosť spreneverenia, pokiaľ ide o hotové, obžalovaným prevzaté peniaze. Spreneveru úrokov, ktoré sú v čiastke 109.934 Kč 45 h, uvedenej v obžalobe, tiež zahrnuté, bolo by možno pričítať obžalovanému k vine, len pokiaľ by bol čiastku úrokov aj v skutočnosti prijal a pre seba podržal, ale neľze považovať za spreneverené úroky z opozdenia obžalovaným v skutočnosti neprijaté, ale rátané jemu k ľarche ako náhrada škody za nevčasné plnenie.

Zo zistení odvolacieho súdu vyplýva, že obžalovaný skutočne prijal 224.391 Kč 78 h a z tejto hotovosti k rozdeleniu medzi konkurzných veriteľov II. triedy malo zostať 104.778 Kč; len túto čiastku obžalovaný aj skutočne prijal, takže len pre ňu ľze obžalovaného činiť zodpovedným vo smere sprenevery, a to včetně aj za čiastku 25.700 Kč, ktorú podľa nevyvrátenej obhajoby mal k dispozícii, pretože ani tú obžalovaný nepoužil k jej účelu, ačkoľvek bol k tomu vyzvaný, a nahradil ju iba po zahájení trestného pokračovania, ktoré bolo zavedené na jeho vlastné udanie pre spreneveru 109.934 Kč 45 h.

Nakoľko obžalovaný úrokový zvyšok 5.156 Kč 45 h neprijal, ale len po výšku tejto čiastky neplatením škodu spôsobil, nebola tým splnená ešte skutková podstata sprenevery, takže dotyčne tejto čiastky bolo treba ponechať oslobodzujúci rozsudok v platnosti.

Najvyšší súd neuznal, ako navrhovala verejná obžaloba, na zločin sprenevery v úrade podľa § 462, odst. 1, 2 tr. z. v znení trest. novely z r. 1929, pretože nie je splnená náležitosť skutkovej podstaty podľa tohto paragrafu, že sa sprenevery dopustil verejný úradník.

Podľa § 461 tr. z., pokiaľ tu prichádza v úvahu, sa považujú za verejných úradníkov tí, ktorí podľa svojho úradu, podľa svojej služby alebo podľa zvláštneho príkazu sú povinní vykonávať štátne úkoly verejnej správy alebo spravodlnosti.

V súdenom prípade bol obžalovaný súdom vymenovaným správcom konkurznej podstaty podľa zák. čl. XVII/1881 a tedy jednal ako správca konkurznej podstaty síce z príkazu súdu, ale neľze uznať, že vykonával úkoly verejnej správy, alebo spravodlnosti. Toto vysvitá z ustanovení §§ 3 a 100 cit. zák., podľa ktorých náleží správcovi podstaty právo spravovania a disponovania nad majetkom patriacim konkurznej podstate; podľa § 154 cit. zák. je správca podstaty povinný konkurzný majetok spravovať a starať sa o zužitkovanie peňazí patriacich k podstate a podľa § 157 cit. zák. po likvidačnom roku nadobudnú veritelia právo konkurzný majetok prostredníctvom správcu podstaty a konkurzného výboru samostatne spravovať a speňažiť.

Záleží tedy činnosť správcu podstaty iba vo spravovaní, prípadne speňažení majetku podstaty, len túto činnosť však neľze podradiť pod pojem »úkoly spravodlnosti«, kým nie je v zákonnom čl. XVII/1881 ustanovenie, podľa ktorého by aj spravovanie a speňaženie podstaty bolo vyhradené samému súdu. Že súdu podlieha usnesenie výboru o rozdelení výťažku podstaty, nič na veci nemení, leba podobne sa pokračuje pri

správe majetku poručencov, opatrovancov a pod., preto však táto správa sama nie je správou verejnou, ani úkolom spravodlnosti. To vysvitá aj z porovnania ustanovení § 362 tr. z. a § 471 tr. z.

Keby osoby v § 362 tr. z. vymenované, a teda aj správca konkurznej podstaty, boli verejnými úradníkmi vo smysle zákona, tu zodpovedaly by za čin, ktorý inak je nevernou správou, podľa § 471 tr. z. Keď však zákon túto ich činnosť a aj činnosť správcu konkurznej podstaty podradil pod zvláštne ustanovenie § 362 tr. z. ako prípad nevernej správy stíhaný z úradnej povinnosti, je zrejmé, že ani trestný zákon nemal na mysli správcu konkurznej podstaty ako verejného úradníka, a to ani v prípade sprenevery, ku ktorej je zrejme neverná správa subsidiárnym trestným činom.

Čís. 5620.

Pri sprenevere rozhoduje, či si pachateľ privlastnil sverené cudzie movité veci bezprávne, t j. vo vedomí, že privlastnením si ich porušuje dôveru v neho kladenú a že sa jeho konanie protiví príkazu, s ktorým mu boli veci sverené; k vylúčeniu tohoto vedomia však stačí, považuje-li sa pachateľ dôvodne za oprávneného podržať si sverenú vec k zaisteniu vlastnej pohľadávky, o ktorej je presvedčený, že mu právom patrí, trebárs pohľadávka bola sporná alebo ešte nesplatná.

(Rozh. zo dňa 3. júna 1936, Zm IV 14/36.)

Medzi obžalovaným I. L. a poškodenou firmou F. Š. (náhradnou súkromnou žalobkyňou), bol komisionársky pomer v smysle obchodného zákona. Pri revízií skladu a vyúčtovaní platov bol zistený schodok v neprospech poškodenej firmy, ktorý po odpočítaní záruky obžalovaného činil asi 13.000 Kč. Obžaloba vinila I. L.-a, že túto čiastku spreneveril (§§ 355, 356 tr. zák.).

Súd prvej stolice podľa § 326, čís. 2 (správne č. 1) tr. p. sprostil obžalovaného obžaloby; odvolací súd tento rozsudok potvrdil, a to v podstate z týchto dôvodov: Podľa zisteného skutkového stavu poškodená firma priznala obžalovanému prostredníctvom svojho oprávneného spolumajiteľa F. Š. k dobru 5.000 Kč na úpravu obchodného portálu a čiastku nájomného za dva roky v sume 8.500 Kč; tieto sumy mohol si obžalovaný zo zisteného schodku odpočítať z dôvodu práva retenčného (čl. 309 obch. zák.).

Najvyšší súd zmätočnú sťažnosť náhradnej súkromnej žalobkyne zčasti odmietol, zčasti zamietol.

Z d ô v o d o v:

Právna námietka s hľadiska zmätku podľa § 385, čís. 1a) tr. p., že by obžalovaný mohol použiť zadržovacieho práva v smysle § 309 obch. zák. len na základe splatných protipohľadávok, čo by sa prípadne malo zistiť predbežne v civilnom spore, je bezzákladná.